Teknologiateollisuus

Eduskunnan talousvaliokunnalle
Viite: UJ 20/2026 vp

Teknologiateollisuus ry:n lausunto jatkokirjelmästä hiilirajamekanismin soveltamisalan laajentamiseksi jatkojalostustuotteisiin ja mekanismin kiertämisen ehkäisemiseksi

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua talousvaliokunnalle hiilirajamekanismin alavirran laajennusta koskevasta jatkokirjelmästä (UJ 20/2026 vp), joka täydentää aiempaa kirjelmää (U 19/2026 vp).

Teknologiateollisuus pitää tärkeänä, että jatkokirjeessä sekä aiemmassa U-kirjelmässä (U19/2026 vp) käsitellään kattavasti hiilirajamekanismin ja komission esitysten vaikutuksia sekä CBAM-tuotteita valmistaviin, maahantuoviin että käyttäviin yrityksiin. Hiilirajamekanismi vaikuttaa eri tavoin toimialan yrityksiin ja arvoketjuihin.

Teknologiateollisuus tukee jatkokirjeessä esitettyjä täydentäviä Suomen kantoja. Pidämme huolestuttavana, että komission ehdotuksen jatkokäsittelyssä soveltamisala on laajenemassa edelleen ilman vaikutusarvioita ja objektiivisia ilmastoperusteita. Pidämme myös kantoja todellisten päästöarvojen ja oletusarvojen käytöstä sekä todentamisesta perusteltuina.

Muilta osin toistamme aiempaa hiilirajamekanismin laajentamista jatkojalostustuotteisiin käsittelevän u-kirjelmän (U19/2026 vp) yhteydessä esittämämme näkemykset.

Yleistä hiilirajamekanismista

Teknologiateollisuuden lähtökohtana on, että kaikissa ilmastotoimissa etusijalle asetetaan markkinaehtoiset ratkaisut, kustannustehokkuus ja vaikuttavuus. Teknologiateollisuus tukee EU:n tavoitetta torjua hiilivuodon riskiä hiilirajamekanismin (CBAM) avulla. CBAM:n toimeenpanossa ja mahdollisessa laajentamisessa on kuitenkin otettava huomioon seuraavat tekijät.

Teknologiateollisuus korostaa, että CBAM on ilmastopoliittinen väline, eikä sitä tule käyttää kauppapoliittisiin tarkoituksiin. EU:n ulkopuolisen tuotannon harjoittamaan saalistushinnoitteluun tai muuhun epäreiluun kilpailuun tulee puuttua kauppapoliittisin keinoin.

U-kirjelmän mukaan valtioneuvosto suhtautuu avoimesti ehdotukseen siirtää osa CBAM-tuloista unionin omiksi varoiksi. Teknologiateollisuus korostaa, että CBAM:n ensisijaisena tavoitteena ei tule olla EU:n omien varojen keräämisen maksimointi. Mekanismin mahdollisesti tuottamat tulot tulee palauttaa eurooppalaiselle teollisuudelle ja kohdentaa sen kilpailukyvyn vahvistamiseen ja vähähiilisten ratkaisujen edistämiseen.

Jos CBAM osoittautuu tehottomaksi hiilivuodon estämisessä, päästökauppajärjestelmän (ETS) ilmaisista päästöoikeuksista luopumista tulee lykätä, kunnes löydetään muita sopivia välineitä, jotka luotettavasti tarjoavat hiilivuotosuojan. Käsittelyssä olevassa EU:n

Teknologiateollisuus ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.teknologiateollisuus.fi
Y-tunnus: 0215289-2

päästökaupan uudistuksessa Teknologiateollisuus tukee ilmaisjaon alasajon etenemistä nykylainsäädännön mukaisessa aikataulussa ja samassa tahdissa hiilirajamekanismin käyttöönoton kanssa.

Alavirran laajennus

Laajentamista jatkojalostettuihin tuotteisiin tai laskentaperusteisiin ei tule tehdä ennen kuin saatavilla on riittävän yksityiskohtainen ja luotettava arvio nykyisen mekanismin vaikutuksista metallien käyttäjien ja tuottajien kustannuksiin ja kilpailukykyyn sekä sen todellisesta kyvystä estää hiilivuotoa.

Vaikutusarvioissa on huomioitava myös CBAM:n sekä mahdollisten muiden toimien, kuten teräksen suojatoimien yhteisvaikutukset eurooppalaisen valmistavan teollisuuden ja teräksen tuottajien kustannuskilpailukyvyn näkökulmasta, sekä mahdollisen alavirran laajennuksen hallinnollisen taakan kasautuvat vaikutukset.

Tietyt Euroopan huoltovarmuuden kannalta kriittiset teknologiat tulee voida jättää CBAM:n soveltamisalan ulkopuolelle. Teknologiateollisuus pitää perusteltuna valtioneuvoston kantaa, jonka mukaan on selvitettävä, millaisia vaikutuksia hiilirajamekanismilla on puolustusmateriaalihankintoihin ja puolustusteollisuuden raaka-aineiden saatavuuteen.

CBAM:n hallinnollinen taakka ja toimeenpano

Hiilirajamekanismin yrityksille aiheuttama hallinnollinen taakka on pidettävä kohtuullisena. Nykyiset erot raportointivaatimuksissa ja tiedonsaannissa asettavat yritykset eriarvoiseen asemaan. Teknologiateollisuus pitää tärkeänä, että u-kirjelmä korostaa hallinnollisen taakan kohtuullisuutta, tullimenettelyjen toimivuutta sekä toimeenpanon ongelmien ratkaisemista.

Hiilirajamekanismi on uusi väline, jonka toimeenpanoon on kiinnitettävä erityistä huomiot. Mekanismin toimeenpanoa koskevan sääntelyn valmistelun tiukka aikataulu on lisännyt huomattavasti haasteita raportointivaiheen ja voimaanastumisen aikana. Komission valmistelun aikataulu ja puutteelliset vaikutusarviot ovat asettaneet yritykset kohtuuttomaan tilanteeseen, kun keskeisiä toimeenpanoasetuksia on julkaistu vain viikkoja tai kuukausia ennen niiden voimaantuloa.

Niin sanotun sisäisen jalostuksen menettelyn tulee olla mahdollinen, jos eurooppalaiset tuojat maksavat CBAM-kustannukset asianmukaisesti ja voivat hakea niitä takaisin tavaroiden EU:n ulkopuolelle viennin jälkeen. Toteutuksen tulee olla mahdollista kohtuullisin raportointivaatimuksin.

Oletusarvojen käyttö

Oletusarvojen käytön on oltava yrityksille mahdollista, niiden tulee kuvastaa todellisia päästöjä, eikä niiden käyttö saa rangaista yrityksiä.

Teknologiateollisuus pitää perusteltuna komission lähtökohtaa, että mahdollisessa alavirran laajennuksessa tuotteiden oletusarvoihin ei lisättäisi korotusta. Todellisten päästöarvojen käytön on kuitenkin aina oltava mahdollista.

Teknologiateollisuus kiinnittää huomiota todentajien saatavuuteen, joka on osoittautunut ongelmaksi CBAM:n soveltamisessa. Mikäli saatavilla ei ole todentajia, maahantuojat eivät voi käyttää tuonnin todellisia päästöarvoja ja joutuvat käyttämään korkeampia oletusarvoja. Tämä nostaa tuonnin kustannuksia maahantuojasta riippumattomista syistä ja on vastoin hiilirajamekanismin ilmastotavoitteita. Komission on kiireellisesti panostettava todentajien saatavuuden varmistamiseen.

Muista esityksen osista

Teknologiateollisuus pitää perusteltuna valtioneuvoston tukea tuontisähkönpäästölaskennan uudistamiselle siten, että oletusarvot huomioivat myös muut kuin fossiiliset energialähteet ja kannustavat siten vähäpäästöisen sähkön tuontiin.

Teknologiateollisuus yhtyy valtioneuvoston kantaan siitä, että maahantuojakohtaisen 50 tonnin kynnysarvon valvonnan käytännön toteutusta tulisi selkeyttää tilanteissa, joissa tuotteen materiaalisisällöstä vain osaan kohdistuu hiilirajamekanismin velvoitteet.

Teknologiateollisuus yhtyy valtioneuvoston kantaan, jonka mukaan mahdolliset Pariisin sopimuksen 6 artiklan mukaiset kansainväliset yksiköt on huomioitava kolmannessa maassa maksetussa hiilen hinnassa tosiasiallisesti maksetun hiilen hinnan perusteella.

Tarve vientikompensaatiomekanismille

Teknologiateollisuus huomauttaa, että odotusten vastaisesti komissio ei esittänyt osana ETS-esitystä vientimekanismia, joka vastaisi CBAM:n jättämään aukkoon hiilivuotosuojalle kolmansilla markkinoilla. Pidämme WTO-yhteensopivan, CBAM-tuotteiden arvoketjun kattavan vientimekanismin käyttöönottoa tarpeellisena.

Vientikompensaatiomekanismin tulee olla rakenteeltaan sellainen, että se turvaa eurooppalaisen teollisuuden kilpailukyvyn ja samalla varmistaa johdonmukaisuuden unionin hiilidioksidipäästöjen vähentämistavoitteiden kanssa. Mikäli CBAM:n soveltamisalaa laajennetaan jatkojalostettuihin tuotteisiin, myös vientikompensaatiomekanismia tulee laajentaa.

Komission hiilirajamekanismin alavirran laajennuksen yhteydessä esittämä väliaikainen vähähiilisyysrahasto ei Teknologiateollisuuden näkökulmasta vastaa tunnistettuun tarpeeseen vientimekanismista. Rahaston soveltamisala ei kohdistu vientiin ja kattaa vain rajallisen osan yrityksistä ja CBAM-tuotteiden arvoketjusta. Teknologiateollisuus on siten pitänyt Suomen varauksellista kantaa (U 18/2026 vp) uuden rahaston perustamiseen perusteltuna, ja korostaa edelleen viennin haasteisiin vastaavan ratkaisun tarpeellisuutta.

Kunnioittavasti,

Petteri Rautaporras
Johtaja, talous ja kestävä kasvu
Teknologiateollisuus ry